Sistemul fiscal românesc în 2025: între extinderea bazei impozabile, digitalizare fiscală și nevoia de predictibilitate

Anul 2025 aduce schimbări semnificative și o complexitate ridicată din perspectivă fiscală. Mediul de afaceri din România se află într-o perioadă de transformări majore, iar companiile trebuie să se adapteze rapid la noile realități. Digitalizarea fiscală, accesul în Schengen, litigiile fiscale, prețurile de transfer, impozitul minim global BEPS 2.0 sau impozitele directe, precum IMCA și ICAS sunt doar câteva dintre temele esențiale care vor modela peisajul fiscal pentru anul în curs. În plus, creșterea taxelor și eliminarea facilităților fiscale din sectoare cheie, precum IT, construcții, agricultură și industria alimentară au solicitat reacții rapide din partea companiilor pentru a face față impactului asupra costurilor și bugetelor.

„În contextul actual, companiile trebuie să fie pregătite să navigheze prin incertitudinile privind impozitarea progresivă, viitorul cotei unice și predictibilitatea cotelor de TVA”, a

declarat Georgiana Iancu, Partener, Liderul Practicii de Taxe Indirecte și Digitalizare Fiscală, EY România în deschiderea Conferinței Anuale de fiscalitate EY.

Cea de-a 19-a ediție a Conferinței Anuale de Fiscalitate organizată de EY România a reunit peste 250 de reprezentanți din mediul de afaceri, evenimentul axându-se pe schimbările legislative și creșterea taxelor pentru companii și persoane fizice. Specialiștii EY România au oferit informații și răspunsuri pentru a facilita înțelegerea provocărilor acestui an, caracterizat de implementarea unor noi norme și directive europene. Din partea autorităților, au participat Albert Fruth, Șef Serviciu în cadrul Unității de Management al Informației (ANAF), Magdalena Grădinaru, Director General Adjunct pentru Activitatea de Control Fiscal (DGAMC, ANAF), și Marcel Mutescu, Președintele Autorității Vamale Române, care au prezentat clarificări privind eforturile de digitalizare ale administrației fiscale și vamale.

Tendințe în controale fiscale 2025. Prețuri de transfer și controverse fiscale

Emanuel Băncilă, Partener, coordonator Litigii și Inspecții Fiscale, Băncilă, Diaconu și Asociații, a subliniat importanța creării în viitor a unui departament specializat de minimizare a riscurilor fiscale care să auditeze riscul fiscal raportat la modelul de business al contribuabilului. “Contestarea modelului de desfășurare a afacerii de către autoritățile fiscale a devenit o practică întâlnită constant în cadrul inspecției fiscale. Modalitățile surprinzătoare de recalificare a anumitor tranzacții pentru a stabili situații de fapt fiscale, care să conducă la stabilirea de obligații fiscale suplimentare fac aproape imposibilă cuantificarea riscului fiscal în anumite industrii”, a precizat acesta. Potrivit rapoartelor publicate de ANAF, valoarea sumelor impuse în anul 2024 s-a dublat, în condițiile în care numărul inspecțiilor a crescut cu doar 10%, iar în acest an se prefigurează o creștere a activității de control fiscal, doar

verificările documentare urmând să crească cu 100%. Având în vedere creșterea accelerată a activității de control fiscal „contribuabilii trebuie să țină seama și de faptul că riscul impunerii este influențat în practică și de modelele de business adoptate de contribuabil pentru perioade din trecut”, a explicat Emanuel Băncilă. Se observă, totodată, o tendință a organelor fiscale de ajustare în recalificarea tranzacțiilor fiscale cu consecințe negative pentru contribuabil, chiar dacă respectivul subiect fiscal a fost tranșat favorabil pentru contribuabil printr-o hotărâre a Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Accelerarea soluționării MAP-urilor: prioritate pentru îmbunătățirea sistemului fiscal românesc

În contextul creșterii tranzacțiilor transfrontaliere, dubla impunere economică a devenit o problemă majoră pentru grupurile multinaționale din România. Controalele de prețuri de transfer efectuate de autoritățile fiscale românești duc la ajustări semnificative, rezultând în impozitarea aceluiași venit în două state diferite. Adrian Rus, Partener, Liderul Departamentului Prețuri de Transfer, EY România, a subliniat importanța soluționării rapide a procedurilor de acord mutual (MAP) pentru eliminarea dublei impuneri economice. „În afara posibilității de a apela la o acțiune în instanță, care se va încheia cu o decizie finală de soluționare a litigiului cu autoritățile române, o modalitate care garantează eliminarea dublei impuneri economice este depunerea unei cereri pe baza unei proceduri de acord mutual (MAP) pentru eliminarea acestui risc”, a explicat el.

Potrivit statisticilor publicate de OECD, numărul cererilor privind MAP în România s-a triplat în ultimii trei ani, ajungând la aproape 50 în 2023, respectiv o creștere semnificativă a numărului de cazuri în care contribuabilii au căutat să rezolve dubla impunere prin acord mutual. Cu toate acestea, este îngrijorător faptul că, în 2023, doar șapte dintre aceste cazuri au fost soluționate, iar patru dintre

acestea au fost retrase de către contribuabil. „În contextul intensificării auditurilor de prețuri de transfer, ne întrebăm în ce măsură contribuabilii români au acces real la aceste proceduri internaționale”, a adăugat expertul EY.

Soluționarea unui număr cât mai mare de cazuri este o provocare, dar poate fi realizată cu o abordare structurată și eficientă din partea autorităților fiscale, iar accelerarea soluționării MAP-urilor este în linie cu standardele și bunele practici promovate de OECD. „Prin urmare, acest demers nu doar că va facilita o mai bună colaborare cu contribuabilii și va crește încrederea în sistemul fiscal românesc, dar va sprijini și eforturile României de a adera la OECD, consolidând astfel poziția țării pe scena internațională”, a concluzionat Adrian Rus.

2025: Anul modernizării și digitalizării vămuirii în România

„Anul 2025, din perspectiva vamală, va fi dedicat fluidizării vămuirii mărfurilor la frontiera externă a Uniunii Europene, context în care Autoritatea Vamală Română este în plin proces de implementare a unor sisteme avansate de control bazate pe analiză de risc și pe echipamente de ultimă generație și a noului sistem național de import. Concomitent, nou-înființata structură de “audit vamal” va încuraja în mod proactiv conformarea voluntară din partea operatorilor economici, într-o primă fază”, a subliniat Mihai Petre, Director, Global Trade, EY România.

Taxarea forței de muncă – între legislația UE și modificările la nivel național

Cele două directive europene care aduc noutăți pe piața muncii în acest an se referă, în primul rând, la stabilirea unui salariu minim adecvat la nivelul UE și, în al doilea rând, la reglementarea relațiilor de muncă pentru companiile de tip platformă digitală. „Un aspect important al primei directive este că aceasta ia în considerare caracterul adecvat al

salariului minim în funcție de specificul fiecărei țări, inclusiv România. Cea de-a doua directivă, recent aprobată de Parlamentul European, vizează îmbunătățirea condițiilor de muncă pe platformele digitale și trebuie implementată până în 2026. Aceasta include măsuri clare, care definesc statutul profesional al persoanelor care lucrează prin intermediul platformelor și abordează problematica clasificării eronate a acestui tip de muncă", a detaliat Corina Mîndoiu, Partener, Departamentul de Impozit pe Venit si Contribuții Sociale, EY România.

Noi provocări și în sfera taxelor directe: Taxa pe stâlp și clarificări necesare pentru IMCA și ICAS

Anul în curs va fi marcat, din punct de vedere al fiscalității, de nevoia de a colecta mai multe impozite și taxe. Pentru moment, a fost reintrodusă taxa pe construcții speciale (așa-numita „taxă pe stâlp"), IMCA și ICAS rămân în vigoare, fiind eliminate facilitățile fiscale pentru angajații din IT, agricultură și construcții. „În sfera taxelor directe este nevoie de norme de aplicare care să clarifice situații specifice pentru determinarea IMCA, ICAS, dar și a interferenței acestor taxe, inclusiv cu impozitul pe profit. Și în ceea ce privește impozitul pe construcții speciale așteptăm normele, dar contribuabilii trebuie să se pregătească deja prin revizuirea listei de active și efectuarea de estimări de impact. O veste bună este că rămâne în vigoare facilitatea pentru cercetare-dezvoltare, atât pentru impozit pe profit, cât și impozit pe salarii. Se adaugă demersuri pozitive prin extinderea creditului pentru cercetare-dezvoltare și la IMCA și, sperăm, prin introducerea unui mecanism care să permită menținerea beneficiilor în România, în contextul aplicării impozitului minim global", a menționat Raluca Popa, Partener, Departamentul de Impozite Directe, EY România.

„De asemenea, impozitul minim global impune, din 2024, un prag minim de impozitare efectivă grupurilor de companii, în

fiecare țară în care desfășoară activitate și vine cu o serie de complexități ce trebuie abordate fără întârziere”, a adăugat expertul EY.

Închiderea exercițiului financiar și reglementări contabile

În zona de reglementări contabile, începând cu exercițiul financiar 2024 au fost transpuse în legislația națională prevederile Directivei care ajustează criteriile de mărime pentru microîntreprinderi și întreprinderi sau grupuri mici, mijlocii și mari. Așadar, pentru a stabili categoria de entitate raportoare și formatul situațiilor financiare aplicabile la 31 decembrie 2024, entitățile trebuie să verifice depășirea pragurilor actualizate pentru doi dintre cei trei indicatori prevăzuți de lege (total active, cifra de afaceri și număr mediu de salariați) la 31 decembrie 2024 și la 31 decembrie 2023. „Atragem atenția că pragurile pentru cifra de afaceri și total active în funcție de care se stabilește obligativitatea auditării situațiilor financiare nu au fost modificate. Prin urmare, unele societăți vor pregăti situații financiare într-un format simplificat, cu trei componente, dar rămâne obligația de auditare a situațiilor financiare”, a explicat Diana Lupu, Partener, Conformitate Globală şi Raportare, EY România.

O provocare în plus la această închidere de an pentru societățile care fac parte din grupuri mari vine din zona fiscală: „Impozitul minim global se aplică în ceea ce privește exercițiile financiare care încep de la data de 31 decembrie 2023. Potențialul impact al impozitului minim global trebuie inclus în situațiile financiare la 31 decembrie 2024, chiar dacă primul termen de raportare și plată este de 18 luni de la finalul exercițiului financiar. Pentru grupurile care au un exercițiu financiar diferit de anul calendaristic, impactul impozitului minim global trebuie inclus în situațiile financiare întocmite pentru exercițiul financiar care a început după 31 decembrie 2023”, a adăugat expertul EY.

Digitalizarea fiscală: e-SAF-T, e-Factura și e-TVA rescriu regulile inspecțiilor fiscale

Din 2025, vor începe inspecțiile fiscale care vor include și anul 2022, când contribuabilii mari au depus primele declarații SAF-T. Printre alte aspecte, inspecțiile vor verifica dacă datele din declarațiile fiscale corespund cu cele din evidența contabilă și fiscală, inclusiv din SAF-T. Prin urmare, companiile trebuie să asigure consistența și calitatea datelor declarate prin SAF-T, conform testelor publicate de ANAF în 2023 și actualizate în 2024 pentru secțiunea „General Ledger Entries".

e-TVA oferă în prezent companiilor acces la modul în care administrația fiscală corelează datele din sistemele operative (e-factura, e-case de marcat, e-transport, evidențele vămii) cu declarațiile fiscale (D390, D394) și decontul de TVA D300. „În același timp, o declarație SAF-T corect întocmită permite generarea unei imagini precise a decontului de TVA și reconcilierea datelor, astfel încât unul dintre pilonii ce vor sta la baza inspecțiilor fiscale va fi corelarea sistemelor operative cu cele din raportările fiscale", a explicat Georgiana Iancu.

„În contextul în care companiile românești continuă să se adapteze cerințelor e-factura și e-TVA, prin ajustarea proceselor și sistemelor interne, continuarea dialogului între administrația fiscală și contribuabili rămâne vitală pentru ca aceste măsuri de digitalizare să dea roade", a ținut să sublinieze expertul EY.

„Anul 2025 reprezintă un moment de schimbare majoră pentru sistemul fiscal românesc, aducând provocări importante pentru companii. Creșterea taxelor, adaptarea la digitalizare și implementarea normelor fiscale europene necesită o planificare fiscală atentă și o comunicare deschisă între contribuabili și autorități. Este esențial ca mediul de afaceri să fie vigilent și pregătit pentru a naviga cu succes prin aceste schimbări

semnificative”, a concluzionat Georgiana Iancu.